

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΤΜΗΜΑ
ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ
& ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ**

Ερ. Φ.: 264

Ταχ. Δ/ση: Μπουμπουλίνας 20-22
Ταχ. Κώδ : 106 82
Τηλέφωνο : 2131322-362, 363, 368
Fax : 210-82.01.426
Email : atneke@culture.gr

ΠΡΟΣ: Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων
ΚΟΙΝ: Όπως πίνακας αποδεκτών

Θέμα: Απάντηση στη με αριθμό πρωτοκόλλου 5013/11.3.2021 Ερώτηση με θέμα:
«Άμεση ανακήρυξη του έτους 2022 ως έτους Προσφυγικής Μνήμης»

Σε απάντηση της με αριθμ. Πρωτοκόλλου 5013/11.3.2021 Ερώτησης των Βουλευτών κ.κ. Αλέξανδρου Τριανταφυλλίδη, Χαράλαμπου (Χάρη) Μαμουλάκη, Ελευθέριου Αβραμάκη, Αθανάσιου (Νάσου) Αθανασίου, Αλέξανδρου - Χρήστου Αυλωνίτη, Άνας Βαγενά, Σωκράτη Βαρδάκη, Καλλιόπης Βέττα, Χρήστου Γιαννούλη, Ιωάννη Γκιάλα, Κωνσταντίνου Ζαχαριάδη, Κωνσταντίνου Ζουράρι, Νικόλαου Ηγουμενίδη, Εμμανουήλ Θραφανιώτη, Ευφροσύνης (Φρόσως) Καρασαρλίδου, Χαρούλας (Χαράς) Καφαντάρη, Σπυρίδωνα Λάππα, Κυριακής Μάλαμα, Κωνσταντίνου Μάρκου, Αλέξανδρου Μείκόπουλου, Ανδρέα Μιχαηλίδη, Ιωάννη Μουζάλα, Κωνσταντίνου Μπάρκα, Αθανάσιου (Θάνου) Μωραΐτη, Αικατερίνης Νοτοπούλου, Θεοπίστης (Πέτης) Πέρκα, Ιωάννη Ραγκούση, Παναγιώτη (Πάνου) Σκουρολιάκου, Ελισσάβετ (Μπέττυς) Σκούφα, Ολυμπίας Τελιγιορίδου, Σωκράτη Φάμελλου, Μιλτιάδη Χατζηγιαννάκη, Ραλλίας Χρηστίδου και Γεώργιου Ψυχογιού, και σύμφωνα με τα στοιχεία που έθεσαν υπόψη μας οι αρμόδιες Υπηρεσίες, σας γνωρίζουμε τα εξής:

Στα πλαίσια της επετείου των 100 χρόνων από την Μικρασιατική Καταστροφή, οι υπηρεσίες του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, σε συνεργασία με τους εποπτευόμενους από αυτό φορείς, έχουν ξεκινήσει ήδη από το 2020 την προετοιμασία τριετούς προγράμματος μνήμης, με αφετηρία το 2022 και έως το τέλος του 2024. Η τριετία 2022-2024 είναι άμεσα συνδεδεμένη με την παρουσία του ελληνικού προσφυγικού στοιχείου, δεδομένου ότι το 1922 συνέβη η Μικρασιατική Καταστροφή, το 1923 υπεγράφη η Συνθήκη της Λωζάνης και το 1924 ολοκληρώθηκε η έλευση των Ελλήνων προσφύγων, στη Μητροπολιτική Ελλάδα.

Το τριετές πρόγραμμα δράσεων και εκδηλώσεων για την επετειακή περίοδο 2022-2024 θα έχει εκπαιδευτική, ψυχαγωγική και επιστημονική διάσταση, καθώς θα περιλαμβάνει πολιτιστικές εκδηλώσεις, εκπαιδευτικά προγράμματα, αλλά και επιστημονικές συναντήσεις, με ευρύ περιεχόμενο που θα καλύπτει όλες τις εκφάνσεις της παρουσίας και προσφοράς των προσφύγων στη δημιουργία της σύγχρονης Ελλάδας.

Σημειώνεται ότι, στο σύνολο των προσκλήσεων για χρηματοδότηση πολιτιστικών φορέων μέσω του Μητρώου των Πολιτιστικών Φορέων του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, που ανακοινώθηκε από την 7η Ιανουαρίου 2021, περιλαμβάνεται ειδική πρόσκληση με τίτλο "Αφιξη και ενσωμάτωση των ελληνικών πληθυσμών στην Ελλάδα μετά την Μικρασιατική καταστροφή", στην οποία έχουν ήδη κατατεθεί 57 προτάσεις, κυρίως από φορείς που συνδέονται ιστορικά με τον προσφυγικό ελληνισμό. Αντίστοιχες προσκλήσεις με ανάλογες θεματικές έχουν προγραμματιστεί για το έτος 2022.

Επιπλέον, ο συντονισμός και ο τριετής σχεδιασμός των εκδηλώσεων μνήμης, με αφορμή τη συμπλήρωση 100 ετών από τη Μικρασιατική Καταστροφή, συζητήθηκε την 16.03.2021 σε ευρεία τηλεδιάσκεψη υπό την προεδρία μου, με τη συμμετοχή οκτώ δευτεροβάθμιων οργανώσεων του Προσφυγικού Ελληνισμού, οι εκπρόσωποι των οποίων εξέφρασαν την ικανοποίησή τους για τον έγκαιρο προγραμματισμό των εκδηλώσεων, καθώς και για το γεγονός ότι για πρώτη φορά οργανώθηκε από το ΥΠΠΟΑ μία συντονισμένη συζήτηση με τους εκπροσώπους όλων των δευτεροβάθμιων οργανώσεων του Προσφυγικού Ελληνισμού. Στα πλαίσια του συντονισμένου αυτού σχεδιασμού, προβλέπεται η ανάπτυξη προγράμματος που θα συνδιαμορφωθεί από το ΥΠΠΟΑ, τις δευτεροβάθμιες οργανώσεις των προσφυγικών σωματείων και τους αρμόδιους επιστημονικούς φορείς. Τα επόμενα βήματα θα συζητηθούν σε νέα συνάντηση, στο τέλος Απριλίου τ.έ. ενώ ήδη οι πρόεδροι των οργανώσεων κατέθεσαν ιδέες και προτάσεις, απαύγασμα της γνώσης τους, αλλά και της βιωματικής οικογενειακής εμπειρίας τους.

Στόχος του ΥΠΠΟΑ είναι ως τις αρχές του φθινοπώρου τ.έ. να δημιουργηθεί πλατφόρμα, στην οποία τα δευτεροβάθμια σωματεία θα μπορούν να καταθέσουν τις προτάσεις τους, ανεπτυγμένες και κοστολογημένες, σε πλαίσιο αντίστοιχο με εκείνο που ισχύει για τις ειδικές προσκλήσεις που απευθύνονται στα πολιτιστικά σωματεία. Τα επόμενα τρία χρόνια, αρχής γενομένης από το 2022, θα υπάρξει ειδική χρηματοδότηση για τις προτάσεις, οι οποίες θα προκριθούν και θα αποτελέσουν τον κορμό συγκροτημένων δράσεων και εκδηλώσεων σε όλες τις εκφάνσεις του Πολιτισμού. Ο συντονισμός και η επιλογή των προτάσεων θα γίνει από ειδική επιτροπή που θα συγκροτηθεί από εκπροσώπους των αρμοδίων φορέων.

Ειδικότερα, στο πρόγραμμα δημιουργίας του Μητροπολιτικού Πάρκου στο πρώην Στρατόπεδο Παύλου Μελά, στη Θεσσαλονίκη, εντάχθηκε η δημιουργία Μουσείου Προσφυγικού Ελληνισμού, με την συμμετοχή πολλών φορέων και την αρωγή του Μητροπολίτη Νεαπόλεως και Σταυρουπόλεως, κ. Βαρνάβα. Με την από 19 Μαρτίου 2021 υπογραφείσα Προγραμματική Σύμβαση μεταξύ ΥΠΠΟΑ, Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, Δήμου Παύλου Μελά, ΜΟΔ Α.Ε. και της Μητροπολιτικής Αναπτυξιακής Θεσσαλονίκης ΑΑΕ ΟΤΑ, δρομολογείται η υλοποίηση της β' φάσης του έργου που αφορά στην εκπόνηση των μελετών για την «Δημιουργική Επανάχρηση των κτηρίων Στρατωνισμού και Περιβαλλοντική Αναβάθμιση του Μητροπολιτικού Πάρκου (πρώην Στρατοπέδου) Παύλου Μελά». Το μουσείο πρόκειται να φιλοξενηθεί στο κτίσμα Β4, για την επανάχρηση του οποίου θα προηγηθούν μελέτες αποκατάστασής του ώστε να χρησιμοποιηθεί ως εκθεσιακός χώρος. Αρμόδια υπηρεσία του ΥΠΠΟΑ αναλαμβάνει την εποπτεία των εργασιών συγκρότησης και τεκμηρίωσης των συλλογών του Μουσείου Προσφυγικού Ελληνισμού καθώς και την εποπτεία της εκπόνησης μουσειολογικής - μουσειογραφικής μελέτης. Παράλληλα ξεκινά η διαδικασία συγκρότησης των συλλογών με τη συγκέντρωση τεκμηρίων και πολιτιστικών αγαθών που συνδέονται με τον προσφυγικό ελληνισμό και προέρχονται από την ευρύτερη περιοχή της Μακεδονίας και της Θράκης.

Στόχος του ΥΠΠΟΑ είναι η διαδικασία ανάδειξης της επετείου της Μικρασιατικής καταστροφής να έχει συμμετοχικό χαρακτήρα. Οι βάσεις της συνεργασίας αυτής έχουν ήδη τεθεί, καθώς μέσω της κινητοποίησης των σωματείων προσφυγικού ελληνισμού επιδιώκεται η συγκέντρωση αντιπροσωπευτικών τεκμηρίων που θα εκτεθούν σε έναν χώρο αφιερωμένο στην ιστορία του προσφυγικού ελληνισμού.

Το ΥΠΠΟΑ, αναγνωρίζοντας τη σημασία της ανάδειξης του προσφυγικού ελληνισμού και της συμβολής των πολιτισμικών του εκφράσεων στη συγκρότηση του νεότερου ελληνικού πολιτισμού, προγραμματίζει πανελλαδικά σειρά δράσεων μέσα από τις οποίες θα προβληθούν στοιχεία άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς που είναι εγγεγραμμένα στο Εθνικό Ευρετήριο Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Ελλάδας και συνδέονται με τον προσφυγικό ελληνισμό, όπως εθιμικά δρώμενα, μουσικοχορευτικές παραδόσεις κ.α.

Πέραν των ανωτέρω, έχει ενταχθεί στον προγραμματισμό του ΥΠΠΟΑ, η συντήρηση και αποκατάσταση του τοιχογραφικού διακόσμου -δια χειρός του Κυδωνιέως Φώτη Κόντογλου- στον Ιερό Ναό του Αγίου Χαραλάμπους στο Πεδίον του Άρεως, καθώς οι

φορητές εικόνες του ναού, με καραμανλίδικη γραφή, αποτελούν κειμήλια των προσφύγων από την Μικρά Ασία.

Στα «Προσφυγικά» της Λεωφόρου Αλεξάνδρας, το ΥΠΠΟΑ, όπως απαντήθηκε στην υπ.αρ. 3402/2021 ερώτησή σας, με το με αρ. Πρωτ. 24751/9-2-2021 έγγραφο μας στη Βουλή, συνδράμει όλους τους αρμόδιους φορείς για την εκτέλεση του έργου της διάσωσης της ιστορικότητας των κτισμάτων, της ανάδειξης της προσφυγικής μνήμης και της εν γένει αποκατάστασης του μνημειακού συνόλου, όπως οι διατάξεις του ν. 3028/2002 ορίζουν.

Μία ακόμα πρωτοβουλία του ΥΠΠΟΑ, ενόψει της επετείου των 100 χρόνων από τη Μικρασιατική καταστροφή, είναι η οργάνωση περιοδικής φωτογραφικής έκθεσης στη Θεσσαλονίκη, με θέμα τη σχέση των αρχαιοτήτων με τους πρόσφυγες και τους πρόχειρους προσφυγικούς συνοικισμούς. Η έκθεση των μνημείων της Θεσσαλονίκης (Αχεροποίησης, Κάστρα), στα οποία εγκαταστάθηκαν οι πρόσφυγες της Μικρασιατικής καταστροφής, θα αναδείξει τον ρόλο τους ως φορείς υποδοχής και προσωρινής φιλοξενίας των προσφύγων. Η έκθεση αυτή θα προβληθεί και στην Αθήνα ενώ αντίστοιχη έκθεση των μνημείων της Αθήνας που φιλοξένησαν πρόσφυγες θα προβληθεί και στη Θεσσαλονίκη.

Αναφορικά με το ζήτημα της ανακήρυξης των Απολυμαντηρίων Καλαμαριάς σε τόπο Ιστορικής Μνήμης, επισημαίνεται ότι δεν έχουν εντοπιστεί συναφή κτίσματα ή λοιπές κατασκευές στη συγκεκριμένη τοποθεσία, ώστε να εξεταστεί ο τυχόν χαρακτηρισμός τους ή μη, ως «νεώτερων μνημείων», βάσει των διατάξεων του ν. 3028/2002, ενώ τα στοιχεία που συνδέονται με την εγκατάσταση και φιλοξενία των προσφύγων στην περιοχή αυτή, θα ενσωματωθούν στην έκθεση του νέου Μουσείου Προσφυγικού Ελληνισμού στο «Μητροπολιτικό Πάρκο Παύλος Μελάς».

Δεδομένου ότι, όχι μόνον το έτος 2022, αλλά η τριετία 2022-2024 αποτελεί ορόσημο για τη συμπλήρωση της επετείου των 100 ετών από την έλευση του ελληνικού προσφυγικού στοιχείου στην Ελλάδα, τόσο για τον οφειλόμενο ιστορικό αναστοχασμό, όσο και για την αναγνώριση της τεράστιας και πολυσήμαντης προσφοράς των Μικρασιατών στην διαμόρφωση και στον εκσυγχρονισμό του ελληνικού κράτους, το ΥΠΠΟΑ μέσω της προετοιμασίας του τριετούς προγράμματος δράσεων και εκδηλώσεων 2022-2024, τιμά εμπράκτως, όχι μόνο κεντρικά αλλά και πανελλαδικά, τη μνήμη του Προσφυγικού Μικρασιατικού Ελληνισμού.

Η Υπουργός
Πολιτισμού και Αθλητισμού
ΛΙΝΑ ΜΕΝΔΩΝΗ

Πίνακας αποδεκτών:

1. Βουλευτή κ. Αλέξανδρο Τριανταφυλλίδη
2. Βουλευτή κ. Χαράλαμπο (Χάρη) Μαμουλάκη
3. Βουλευτή κ. Ελευθέριο Αβραμάκη
4. Βουλευτή κ. Αθανάσιο (Νάσο) Αθανασίου
5. Βουλευτή κ. Αλέξανδρο - Χρήστο Αυλωνίτη
6. Βουλευτή κα Άννα Βαγενά
7. Βουλευτή κ. Σωκράτη Βαρδάκη
8. Βουλευτή κα Καλλιόπη Βέππα
9. Βουλευτή κ. Χρήστο Γιαννούλη
10. Βουλευτή κ. Γιάννη Γκιόλα
11. Βουλευτή κ. Κωνσταντίνο Ζαχαριάδη
12. Βουλευτή κ. Κωνσταντίνο Ζουράρι
13. Βουλευτή κ. Νικόλαο Ηγουμενίδη
14. Βουλευτή κ. Εμμανουήλ Θραψανιώτη
15. Βουλευτή κα Ευφροσύνη (Φρόσω) Καρασαρλίδου
16. Βουλευτή κα Χαρούλα (Χαρά) Καφαντάρη
17. Βουλευτή κ. Σπυρίδωνα Λάππα

18. Βουλευτή κα Κυριακή Μάλαμα
19. Βουλευτή κ. Κωνσταντίνο Μάρκου
20. Βουλευτή κ. Αλέξανδρο Μείκόπουλο
21. Βουλευτή κ. Ανδρέα Μιχαηλίδη
22. Βουλευτή κ. Ιωάννη Μουζάλα
23. Βουλευτή κ. Κωνσταντίνο Μπάρκα
24. Βουλευτή κ. Αθανάσιο (Θάνο) Μωραΐτη
25. Βουλευτή κα Αικατερίνη Νοτοπούλου
26. Βουλευτή κα Θεοπίστη (Πέτη) Πέρκα
27. Βουλευτή κ. Ιωάννη Ραγκούση
28. Βουλευτή κ. Παναγιώτη (Πάνο) Σκουρολιάκο
29. Βουλευτή κα Ελισσάβετ (Μπέττυ) Σκούφα
30. Βουλευτή κα Ολυμπία Τελιγιορίδου
31. Βουλευτή κ. Σωκράτη Φάμελλο
32. Βουλευτή κ. Μιλτιάδη Χατζηγιαννάκη
33. Βουλευτή κα Ραλλία Χρηστίδου
34. Βουλευτή κ. Γεώργιο Ψυχογιό

Εσωτερική Διανομή:

1. Γραφείο Γενικού Γραμματέα Πολιτισμού
2. ΓΔΑΜΤΕ
3. ΕΦΑ Πόλης Θεσσαλονίκης
4. ΔΙΝΕΠΟΚ
5. ΔΠΑΝΣΜ
6. ΥΝΜΤΕ Κεντρικής Μακεδονίας